

Roll No.

Total Pages : 8

2408/MJ

F-19/2051

TYPEWRITING AND SHORTHAND-II

Paper-207

Semester-II

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 60

Note : The candidates are required to attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 9 marks each and the entire Section C consisting of 8 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

1. Define 'Syllabification'. Explain the rules of word breaking at the end of line. 9

2408/MJ/1202/W

[P. T. O.

2. (a) What do you understand by Tabulation ?
(b) How to type the heading in the centre ? 9
3. What do you mean by Storage device ? Explain different types of Storage device with examples. 9
4. (a) Explain difference between Online and Batch processing.
(b) What is Software ? Classify the different types or Software. 9

SECTION—B

5. (a) Define Phraseography. What is its significance in shorthand ?
(b) Write the following phrase in shorthand with which, if he may, as well as, I think you will what do you, you should be. 9
6. (a) Define Grammalogues and Logogram.
(b) What are the punctuation marks in Shorthand ? Why a different sign for full stop (.) is used. 9

2408/MJ/1202/W

2

7. (a) Explain the use of the small and large hoops. Where these cannot be employed ? Give three examples ?
- (b) How the Hook 'Shown' is written to curves to straight strokes with retail attachment ? Give three examples. 9
8. (a) What are the General Rules for writing the strokes 'S' or 2 ?
- (b) What is the motion of the 'R' and 'N' Hooks when added initially to simple straight strokes ? Give four examples.
- (c) Write the following words Grammalogues and Phrases in shorthand :
- Joyous, sewer, subjection, justification, which have, in this city. 9

SECTION—C

9. Attempt any 8 questions of the following : $8 \times 3 = 24$
- (i) What are the exceptions for employing the ST and 'STR' loops ? Give three examples.

- (ii) What words 'N' and 'F'-v Hooks represent in Phraseography ?
- (iii) Explain the direction 'FL' and 'VL' curves. Give three examples.
- (iv) How many hooks are there on shorthand ?
- (v) 'SW' circle.
- (vi) What do you understand by Pagination ?
- (vii) In how many style a letter can be typed ?
- (viii) Write the followings figures in ROMAN figures :
- (a) 17 (b) 25 (c) 54
- (ix) Explain Booting process of a Computer.
- (x) Write the name of any three output devices.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 8 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਸਿਲੇਬਾਈਫਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਵੰਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 9
2. (a) ਟੈਬੂਲੇਸ਼ਨ (Tabulation) ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
(b) ਹੈਡਿੰਗ ਨੂੰ ਮੱਧ (Centre) ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 9
3. ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਈਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਈਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ। 9
4. (a) ਆਨ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਬੈਚ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
(b) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ। 9

ਭਾਗ—B

5. (a) ਵਾਕਾਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਸਾਰਟਹੈਂਡ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
(b) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਸ ਸਾਰਟਹੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:
with which, if he may, as well as, I think you will what do you, you should be. 9
6. (a) Grammalogues ਅਤੇ Logogram ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
(b) ਸ਼ਾਰਟਹੈਂਡ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ? Full Stop (.) ਲਈ ਇਕ ਵਖਰਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਉਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 9
7. (a) ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਲੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਥੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
(b) Initial attachment ਵਾਲੇ ਗੋਲਾਈਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ Strakes ਨਾਲ Shun hook ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ। 9

8. (a) ਸਟਰੋਕ 'S' ਜਾਂ Z ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹਨ?
- (b) R ਅਤੇ N ਹੁੱਕ ਦੀ ਕੀ ਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਵਿਚੋਂ ਸਧਾਰਨ ਸਿੱਧੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾ ਦਿਓ।
- (c) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ Gramalogues ਅਤੇ ਵਾਕਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਰਟਹੈਂਡ ਵਿਚ ਲਿਖੋ:
Joyous, sewer, subjection, justification, which have, in this city. 9

ਭਾਗ—C

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ Eight (8) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ: $8 \times 3 = 24$
- (i) ST ਅਤੇ STR ਲੂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਨਿਯਮ ਹਨ?
- (ii) ਵਾਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ 'N' ਅਤੇ F-V ਹੁੱਕ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- (iii) 'FL' ਅਤੇ VL curves ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (iv) ਸਾਰਟਹੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੁੱਕਾਂ ਹਨ?

- (v) 'ਸਵ' ਸਰਕਲ।
- (vi) Pagination ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- (vii) ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (viii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:
(a) 17 (b) 25 (c) 54
- (ix) ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਬੂਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- (x) ਆਊਟ ਪੁਟ ਡਿਵਾਈਸ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।